

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Łódź, dnia 28 marca 2024 r.

Poz. 2716

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR PNIK-I.4131.244.2024 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

z dnia 27 marca 2024 r.

Rada Gminy Rzeczyca

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688).

stwierdzam nieważność:

uchwały Nr LXV/435/2024 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie zmiany statutów sołectw Gminy Rzeczyca.

Uzasadnienie

Rada Gminy Rzeczyca podjęła w dniu 29 lutego 2024 roku uchwałę, w na mocy której dokonano zmiany uchwały Nr IX/67/03 z dnia 28 sierpnia 2003 r. w sprawie uchwalenia statutów dla jednostek pomocniczych – sołectw Gminy Rzeczyca, poprzez nadanie nowego brzmienia § 24 statutów sołectw stanowiących załączniki do ww. uchwały – dalej statuty.

Postanowienia uchwały budziły zastrzeżenia organu nadzoru, co spowodowało wszczęcie postępowania nadzorczego i skierowanie do Rady Gminy Rzeczyca zawiadomienia z dnia 14 marca 2024 r. znak: PNIK-I.4131.244.2024, w którego uzasadnieniu organ przedstawił wątpliwości, czy projekt zmiany statutów został poddany konsultacjom z mieszkańcami, o czym stanowi art. 35 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym oraz czy tak dokonana zmiana § 24 statutów będzie wypełniała w pełni delegację wynikającą z art. 35 ust. 2 pkt 2 ustawy o samorządzie gminnym, to jest określenia zasad i trybu wyborów organów jednostek pomocniczych.

W odpowiedzi Zastępca Wójta Gminy Rzeczyca działający z upoważnienia wójta w piśmie z dnia 21 marca 2024 r. poinformował, że na najbliższej sesji Rady Gminy Rzeczyca, to jest 28 marca 2024 r. zostanie przedłożony stosowny projekt uchwały uwzględniający uwagi organu nadzoru zawarte w przedmiotowym zawiadomieniu.

Organ nadzoru przedstawia następujące stanowisko w sprawie.

Przedmiotowa uchwała została podjęta na podstawie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 35 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, że organizację i zakres działania jednostki pomocniczej określa rada gminy odrębnym statutem, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami. Z kolei zgodnie z art. 35 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym, statut jednostki pomocniczej określa w szczególności: 1) nazwę i obszar jednostki pomocniczej, 2) zasady i tryb wyborów organów jednostki pomocniczej, 3) organizację i zadania organów jednostki pomocniczej, 4) zakres zadań przekazywanych jednostce przez gminę oraz sposób ich realizacji, 5) zakres i formy kontroli oraz nadzoru organów gminy nad działalnością organów jednostki pomocniczej.

Z przepisu art. 35 ust. 1 ww. ustawy wynika, że ustawodawca nałożył na radę gminy obowiązek przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami przed uchwaleniem lub zmianą dotychczas uchwalonego statutu jednostki pomocniczej. Konsultacje te, chociaż mają charakter jedynie opiniodawczy, a ich wynik nie jest wiążący dla rady gminy, są jednak obligatoryjne. Ich nieprzeprowadzenie w przypadku uchwały podejmowanej na podstawie art. 35 ww. ustawy stanowi istotne naruszenie prawa, które skutkować powinno nieważnością tejże uchwały. Ponieważ przeprowadzenie konsultacji społecznych, o których mowa wyżej, uznać należy za obligatoryjny element postępowania zmierzającego do podjęcia przez organ stanowiący gminy uchwały w przedmiocie statutu jednostki pomocniczej.

Mając na uwadze wyjaśnienia złożone przez zastępcę Wójta Gminy Rzeczyca bezspornie można przyjąć, że nie dopełniono obowiązku wynikającego z art. 35 ust. 1 ww. ustawy, tj. nie przeprowadzając konsultacji społecznych dotyczących zmiany statutów sołectw gminy Rzeczyca. Wskazane uchybienie proceduralne, jak zostało wskazane powyżej, stanowi istotne naruszenie prawa skutkujące koniecznością orzeczenia nieważności uchwały w całości, mimo zobowiązania się gminy do podjęcia nowej uchwały. Takie działanie jest implikowane tym, że ponieważ skutek prawomocnego rozstrzygnięcia organu nadzoru stwierdzającego nieważność uchwały, pozbawia moc jej obowiązywania ze skutkiem *ex tunc*, oznacza, że taka uchwała nie funkcjonowała nigdy w obrocie prawnym.

Potwierdzeniem powyższego stanowiska, jest pogląd judykatury, zgodnie z którym projekt statutu nie tylko należy podać do publicznej wiadomości, ale konieczne jest przekazanie wyjaśnień mieszkańcom danej jednostki, których statut ma dotyczyć oraz stworzenie realnych możliwości sformułowania przez te osoby uwag lub propozycji, a także - rozważenie tych propozycji czy zastrzeżeń. W wyroku z dnia 29 czerwca 2020 r., sygn. II OSK 3930/19 Naczelny Sąd Administracyjny zwrócił uwagę, że: "rzeczywiste przeprowadzenie konsultacji powinno zmierzać do umożliwienia zapoznania się z niezbędnymi informacjami przez jak najszerszy krąg mieszkańców (...), tak aby stworzyć realną możliwość sformułowania przez mieszkańców uwag lub propozycji, a następnie rozważenie tych uwag przez organ gminy". Tym samym brak przeprowadzenia konsultacji nad projektem statutu sołectwa należy potraktować jako istotne naruszenie prawa (wyrok NSA z 21 listopada 2023 r., sygn. akt III OSK 2945/21). Powyższe wyroki dotyczą wprawdzie braku konsultacji projektów statutów sołectw, jednakże organ nadzoru stoi na stanowisku, że mogą mieć również w pełni zastosowanie do sytuacji, jaka występuje w niniejszej sprawie, to jest w przypadku braku konsultacji nad projektem zmiany statutu sołectwa.

Na marginesie należy wskazać, że pierwotna treść § 24 statutów składała się z czterech ustępów, natomiast zmiana dokonana na mocy uchwały Nr LXV/435/2024 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie zmiany statutów sołectw Gminy Rzeczyca powoduje, że przedmiotowy paragraf zawiera jedynie normatywną treść w postaci „Wybory sołtysa, rady sołeckiej i komisji rewizyjnej zarządza wójt gminy, nie później niż 3 miesiące od zakończenia poprzedniej kadencji sołtysa i rady sołeckiej”. Tym samym rozdział VIII „Zasady i tryb wyborów sołtysa i rady sołeckiej” po dokonanych zmianach § 24 statutów nie wypełnia w pełni delegacji wynikającej z art. 35 ust. 2 pkt 2 ustawy o samorządzie gminnym, to jest określenia zasad i trybu wyborów organów jednostek pomocniczych.

Wobec powyższego, w sytuacji, w której uchwała Nr LXV/435/2024 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie zmiany statutów sołectw Gminy Rzeczyca, we wskazanym zakresie w istotny sposób narusza ww. przepisy prawa, wydanie rozstrzygnięcia nadzorczego jest uzasadnione i należało orzec jak na wstępie.

Powyższe rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi (90-434 Łódź, ul. Piotrkowska 135), za pośrednictwem Wojewody Łódzkiego w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia. Skargę wnosi się w dwóch egzemplarzach.

Wojewoda Łódzki

Dorota Ryl

Do wiadomości;

Wójt Gminy Rzezzyca